VIRGINIA WOOLF • **Perde Arası**

© 2004 İletişim Yayıncılık A.Ş., Dünya Edebiyatı / 1. BASIM
2004-2019, İstanbul (4 baskı)

Between the Acts

İletişim Yayınları 966 • İletişim Klasikleri 170
ISBN-13: 978-975-05-3550-5
© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 2. BASIM
1. Baskı 2023, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge
YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Necdet Dümelli, Barış Özkul
KAPAK Suat Aysu
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871
Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul
Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387
Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,
Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VIRGINIA WOOLF

Perde Arası

Between the Acts

ÇEVİREN ***Tomris Uyar***

TOMRİS UYAR'IN ÖNSÖZÜ
VE MÎNA URGAN'IN SONSÖZÜYLE

iletişim

VIRGINIA WOOLF Adeline Virginia Stephen ismiyle 25 Ocak 1882'de dünyaya geldi. Annesi Julia J. Duckworth yayıncı bir aileden geliyordu; babası Leslie Stephen ise edebiyat eleştirmeniydi ve Henry James, George Eliot gibi yazarların ahbabıydı. Hyde Park Gate'teki evde doğdu, büyüdü ve eğitim gördü. Erken yaştan itibaren babasına çok bağlıydı; aynı yakınlığa sahip olmadığı annesini küçüklüğünde kaybetti. Babası birkaç yıl sonra, 1904'te öldüğünde, kardeşleriyle birlikte Bloomsbury'de bir eve taşındılar. Ressam ablası Vanessa, edebiyat ve sanat eleştirmeni Clive Bell'le evlendi. Taşındıkları ev, Bloomsbury Grubu'nun faaliyet merkezi haline geldi. Virginia, 1905'ten itibaren edebiyat eleştirileri yazmaya başladı. Vanessa ve Violet Dickinson'la birlikte Yunanistan'a gittiğinde, çantasında Homeros'un *Odysseia*'sını taşıyordu. 1912'de, Seylon'daki (Sri Lanka) vazifesinden yeni dönmüş siyasi teorisyen Leonard Woolf'la evlendi. Bloomsbury Grubu'ndakilerin çoğu gibi, Leonard Woolf da vicdani retçiydi ve Birinci Dünya Savaşı'na katılmadı. 1915'te ilk romanı *Dışa Yolculuk* yayımlandı. 1917'de Leonard'la Hogarth Press'i kurdular; kendisi ve çevresindekilerce yazılan eserlerin yanı sıra, Joyce'un *Ulysses*'inin ilk birkaç bölümünü de 1919'da yayımladılar. İkinci romanı *Gece ve Gündüz* aynı yıl yayımlandı. 1922'de yayımlanan üçüncü romanı *Jacob'ın Odası*'nda, genç yaşta ölen kardeşi Thoby'nin hayatını hikâyeleştirdi. *Mrs. Dalloway* (1925) ve *Deniz Feneri* (1927) gibi romanlarıyla özgün üslubunda ustalığa erişti ve İngiliz modernist edebiyatın önde gelen isimlerinden biri haline geldi. Erken yaştan itibaren faaliyet gösterdiği cinsiyet eşitliği ve medeni haklar meselesine, Cambridge'te verdiği bir dizi dersten derlediği ve feminist yazının köşe taşlarından biri olan *Kendine Ait Bir Oda* (1929) ile döndü. Bloomsbury Grubu'ndakilerin çoğu gibi Woolf da özgür cinselliğe inanıyordu; yazar Vita Sackville-West'le uzun süreli bir ilişkisi oldu. Vita, 1928 tarihli kurmaca biyografisi *Orlando*'nun kahramanına ilham kaynağı olmuştur. Merkezinde bulunduğu Bloomsbury Grubu'nun iki savaş arası İngiltere'sinin entelektüel hayatına muazzam bir katkısı olmuştur; E.M. Forster, Lytton Strachey gibi yazarların yanı sıra ablası Vanessa Bell ve Roger Fry gibi ressamlar, filozof G.E. Moore ve ekonomist Maynard Keynes de bu gruba mensuptu. 1930'lardan itibaren Avrupa'da yükselen faşizm, grubun faaliyetlerini sekteye uğrattı. Olgunluk dönemi eseri *Dalgalar* (1931) altı karakterin çocukluktan yaşlılığa hayatlarını izleyen, manzum öğeler taşıyan bir romandır. Bunu Elizabeth Browning'in köpeğinin biyografisi *Flush* (1933) ve *Yıllar* (1937) izledi. *Üç Gine*'de (1938) faşizme karşı düşüncelerini gizlemeden yazdı. İkinci Dünya Savaşı'nda Londra'ya düşen bombalar evini yok etti. Virginia Woolf ömrü boyunca fiziksel hastalıklar, ağır baş ağrıları, krizler ve bunalımlarla mücadele etmiştir; bu iç hesaplaşmaları eserlerini derinleştirmiş, renklendirmiştir. Girdiği son bunalımdan ise çıkamadı; 28 Mart 1941'de, paltosunun ceplerini çakıl taşlarıyla doldurarak Sussex'teki evinin yakınlarındaki Ouse Nehri'nde intihar etti. Woolf'un ölü bedeni intiharından iki hafta sonra bulundu; Leonard onun küllerini Monk's House'taki bir karaağacın altına gömdü. Virginia Woolf, ardında muazzam bir yaşam enerjisiyle, insaniyetle, ince bir gözlem ve mizah duygusuyla yüklediği eserler bırakmıştır.

İÇİNDEKİLER

ROMANA DAİR GÖRSELLER *7*

KRONOLOJİ *11*

ÖNSÖZ
BİR YAZARIN SON SERÜVENİ / Tomris Uyar *21*

Perde Arası

SONSÖZ
BETWEEN THE ACTS / Mîna Urgan *191*

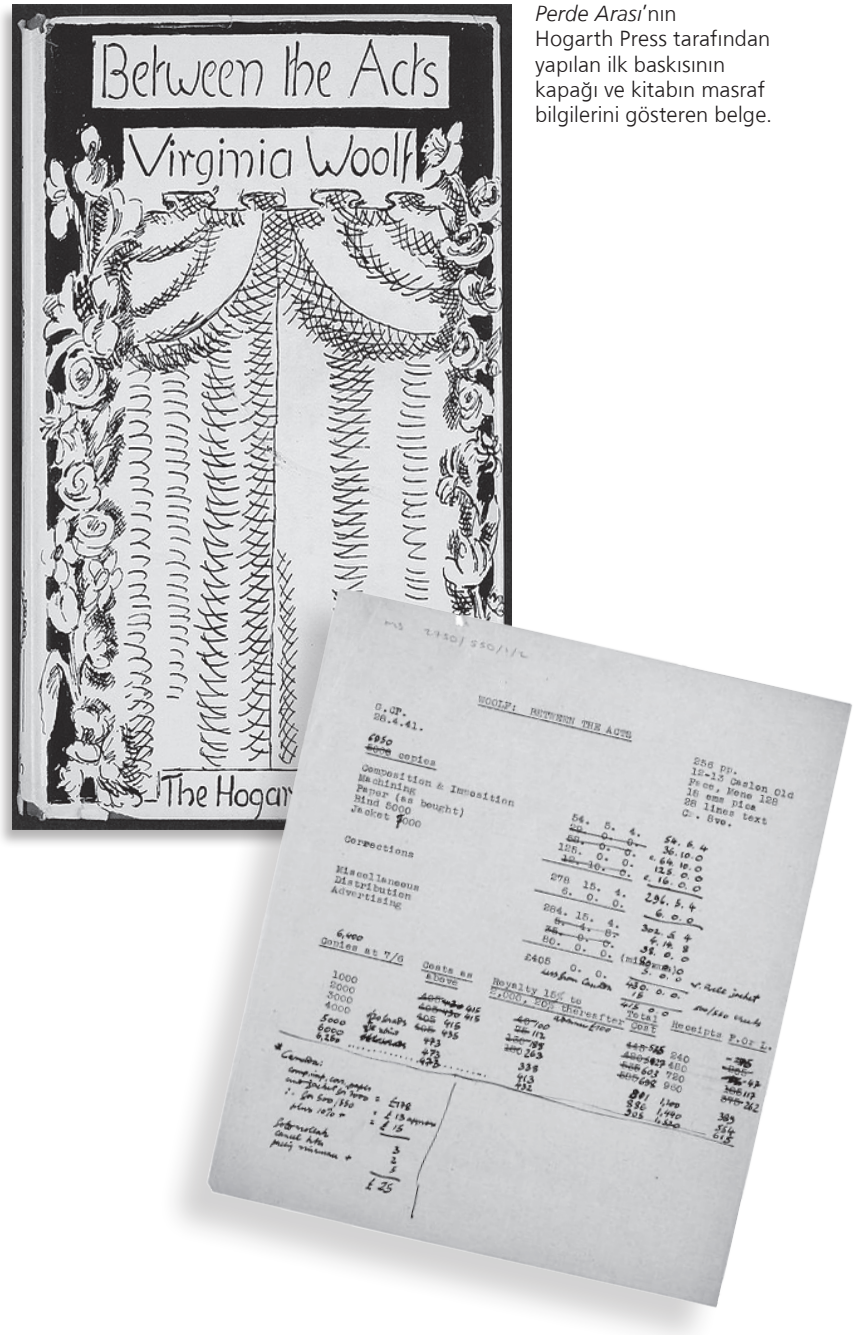

Perde Arası'nın Hogarth Press tarafından yapılan ilk baskısının kapağı ve kitabın masraf bilgilerini gösteren belge.

Perde Arası

Perde Arası'nın elinizdeki baskısında, 17 Temmuz 1941'de Hogarth Press tarafından gerçekleştirilen özgün baskı temel alınmıştır. Aşağıdaki not, hem sözü edilen baskıda, hem de Harcourt, Brace and Company tarafından 2 Ekim 1941'de gerçekleştirilen ABD baskısında yer alıyordu:

> Virginia Woolf öldüğü sırada bu kitabın elyazmaları tamamlanmış, ancak basıma hazırlanmadan önce son okuması gerçekleştirilmemişti. Böyle bir fırsatı olsaydı bile kitapta ciddi değişiklikler yapmazdı diye düşünüyorum. Yine de muhtemelen, son okuma kopyalarını teslim etmeden önce çok sayıda küçük düzeltme yapardı.
>
> – LEONARD WOOLF

Yaz gecesiydi, onlar da pencereleri bahçeye açılan geniş salonda lağım çukurundan söz ediyorlardı. Belediye, köye su getirmeye söz vermişti ama tutmamıştı sözünü.

Yörenin soylu çiftçisinin karısı Mrs. Haines, bataklıkta midesine indirecek bir av görmüş gibi yuvalarından uğramış patlak gözleriyle kaz suratlı kadının teki, yapmacıklı bir sesle, "Tam da böyle bir gecede açılacak konu ya!" dedi.

Sessizlik oldu: Bir inek tıksırdı; kadın da bu boşluktan yararlanıp ne tuhaf diye girdi söze, çocukken ineklerden hiç korkmamıştı, yalnızca atlardan. Ama aslına bakılırsa, pusette gezdirildiği günlerde, koca bir at arabası burnunun dibinden geçmişti. Söze ailesiyle başlayıp koltukta oturan ihtiyara, yüzyıllardır Liskeard dolaylarında yaşadıklarını belirtti. Kilise avlusundaki mezar taşlarına bakmak yeterdi.

Dışarıda, bir kuş kikirdedi. "Bülbül mü?" diye sordu Mrs. Haines. Yok canım, bülbüller bu kadar kuzeye çıkmazlardı. Bir gündüz kuşuydu bu, günün cevherinin, özsuyunun tadını çıkarıyor, solucanların, salyangozların, tahıl tanecikleri-nin – uykusunda bile.

Koltuğunda oturan ihtiyar –Hindistan Genel Valiliği'nden emekli Mr. Oliver– yanlış duymadıysa, çukur için Romalılar yolunu seçtiklerini söyledi. Bugün bile uçaktan bakınca, her şeyi açık seçik görebiliyordunuz; Britanyalılardan, Romalılardan, Elizabeth dönemi malikânesinden, ayrıca Napoléon savaşları sırasında buğday ekim alanı olarak seçilen tepede sabandan kalan izleri de.

"Ama unuttuğunuz..." diye atıldı Mrs. Haines. Yok canım, o değil. O hatırındaydı ihtiyarın – tam söyleyecekken dışarıdan sesler geldi ve gelini Isa, oğlunun karısı, örgülü saçlarıyla girdi içeri; soluk tavuskuşlarıyla bezenmiş bir sabahlık giymişti. Kendi bildiği suda ilerleyen bir kuğu gibi süzüldü içeri; önü kesilince durdu; odada birilerinin bulunmasına, ışıkların yanmasına şaştı. Rahatsızlanan küçük oğlunun başındaydı da, özür diledi. Ne konuşuyorlardı?

"Lağım çukurunu tartışıyorduk," dedi Mr. Oliver.

"Tam da böyle bir gecede açılacak konu ya!" diye haykırdı Mrs. Haines ikinci kere.

Acaba *o* bu konuda ne demişti ya da herhangi bir konuda? Isa, soylu çiftçi Rupert Haines'e çevirdi başını. Onunla bir kere bir kermeste karşılaşmışlardı; bir kere de bir tenis maçında. Isa'nın eline bir fincanla bir raket tutuşturmuştu – hepsi bu. Ama bu adamın yıpranmış yüz çizgilerinden her keresinde gizem duymuştu, suskunluğundansa, tutku. Tenis maçında da, kermeste de. Şimdi, üçüncü karşılaşmada daha da ağır yokluyordu bu duygu.

"Aklımda kaldığı kadarıyla, annem..." diye atıldı ihtiyar. Annesinden aklında kalan, çok iriyarı oluşuydu; çay kutusunu kilit altında tuttuğu; ama asıl, kendisine şu odada bir Byron cildi verdiği. En az altmış yıl oluyordu dediğine göre annesi bu odada kendisine Byron'un yapıtlarını armağan edeli. Sustu.

"Gece gibi süzülüyor güzelliğiyle," dizesini mırıldandı.

Sonra da:

"Demek gezinmek yok artık ay ışığında."

Isa başını kaldırdı. Sözcüklerin oluşturduğu iki kusursuz halka, kendisiyle Haines'i iki kuğu gibi sürükledi ırmağın akıntısında. Ne var ki Haines'in karbeyazı göğsüne çamurlu yosunlar dolanmıştı; Isa da perdeli ayaklarıyla kocasının, borsa simsarının ağına yakalanmıştı. Üç köşeli koltuğunda otururken, koyu kumral örgüleri omuzlarına sarkmış, uçuk sabahlığının kılıfına yastık gibi tıkılmış bedeniyle iki yana sallandı hafifçe.

Mrs. Haines ikisini kuşatıp kendisini dışarıda bırakan halkanın farkındaydı. Kiliseden çıkmadan önce orgun son çırpınışının erimesini bekleyen bir dinleyici tavrıyla bekledi. Otomobilde, mısır tarlalarının arasındaki kırmızı villaya giderken, yolda bitirecekti bu işi, bir ardıç, kelebeğin kanatlarını nasıl didiklerse öyle. Onlara on saniyelik bir süre tanıdıktan sonra ayağa kalktı, durdu, sonra son notanın da eriyip gittiğini duymuşçasına, Mrs. Giles Oliver'a uzattı elini.

Ama Isa, Mrs. Haines'in kalktığı anda ayağa kalkması gerekirken, oturmayı sürdürdü. Mrs. Haines, ateş saçan kaz gözleriyle ona bakıp yutkunuyordu. "Lütfen Mrs. Giles Oliver, varlığımı kabul etme nezaketini gösterin bana..." ki zaten zorundaydı Isa; soluk sabahlığı, iki omzuna düşen örgüleriyle sonunda kalktı ister istemez.

Pointz Konağı, bir yaz sabahının erkenci ışığında büyücek bir yapı gibi görünürdü. Turizm rehberlerinde adı geçen malikânelerden değildi. Gösterişi yoktu. Yine de –ne yazık ki çayırın ta dibine gömülmüş– setteki ağaçlarla örtülmüş, gri çatılı, kanadı iki yana dik açılarla açılan bu beyazımsı ev, yukarıdaki ekin kargalarının yuvalarına doğru kıvrılan dumanıyla, yaşanılası bir evdi. Yoldan arabayla geçenler, "Bir gün